

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУЧАСНИХ БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ
(назва навчальної дисципліни)

ЗАВДАННЯ
для комплексної контрольної роботи
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії
зі спеціальності **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**
(шифр і назва спеціальності)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою банківської справи, протокол № 12 від 06.04.2016.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Метою проведення комплексних контрольних робіт (ККР) з навчальної дисципліни «Механізм функціонування сучасних банківських систем» є заміри залишкових знань здобувачів

Проведення ККР необхідне в наступних випадках:

- а) проведення самоаналізу ВНЗ (в т.ч. акредитаційного);
- б) проведення самоаналізу спеціальності (в т.ч. акредитаційного);
- в) проведення акредитаційної експертизи;
- г) формування акредитаційної справи.

ККР є обов'язковим елементом комплексу матеріалів навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни, яке входить до складу освітньо-наукової програми підготовки здобувачів ступеня доктора філософії по спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

ККР є способом діагностики якості вищої освіти.

До виконання ККР залучаються всі здобувачі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання, після завершення ними вивчення даної дисципліни. У цих заходах мають прийняти участь не менше 90% спискового складу здобувачів, які перевіряються.

ККР з навчальної дисципліни «Механізм функціонування сучасних банківських систем» розробляється у відповідності до програми навчальної дисципліни.

Пакет ККР з навчальної дисципліни «Механізм функціонування сучасних банківських систем» включає мінімум 30 варіантів.

Кожен варіант складається з п'яти практичних завдань для контролю теоретичних знань і практичних навичок здобувача.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за виконання всіх завдань комплексної контрольної роботи, - 100.

Розподіл балів за виконання кожного завдання ККР наведено у розділі 3.

Тривалість виконання ККР з навчальної дисципліни «Механізм функціонування сучасних банківських систем» - 2 год.- 00 хвилин.

Пакети ККР розроблено кафедрою банківської справи.

До складу пакетів ККР входить:

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Анотація до комплексної контрольної роботи.
3. Комплексна контрольна робота з дисципліни.
4. Критерії оцінювання виконання завдань комплексної контрольної роботи.
5. Рецензія на комплексну контрольну роботу.

6. Перелік довідкової літератури, використання якої дозволяється при виконанні комплексної контрольної роботи.

Наслідки (результати) виконання ККР з навчальної дисципліни «Механізм функціонування сучасних банківських систем» є предметом ретельного аналізу кафедрою банківської справи з метою виявлення недоліків у підготовці здобувачів і розробки заходів по їх усуненню.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

2.1. Зразок ККР

Завдання 1

Для здійснення оцінки фінансового стану позичальника розрахувати коефіцієнти маневреності власних коштів, незалежності, автономності, коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами. Зробити висновки.

Вкажіть, які ще методи мінімізації кредитного ризику, крім оцінки кредитоспроможності, застосовуються банками на рівні окремого позичальника? Дайте їм характеристику.

Таблиця 1

Показники оцінки фінансового стану позичальника

Показник (тис. грн.)	2015 р.	2016 р.
Короткострокові та довгострокові кредити	150	120
Власний капітал	60	70
Необоротні активи	30	25
Пасиви	245	220

Завдання 2

Розрахувати показники ефективності депозитних операцій банку (показник оборотності депозитних вкладень, тривалість одного обороту депозитних вкладень у днях, рівень осідання депозитних вкладень, коефіцієнт нестабільності депозитів, коефіцієнт використання депозитів і відносна вартість депозитів) за II кв. поточного року на підставі наведених у таблиці даних.

За результатами проведеного аналізу зробіть обґрунтовані висновки щодо динаміки розрахованих показників.

Таблиця 1

Показники оборотності строкових депозитів банку (тис. грн.)

Показник	квітень	травень	червень
Залишки на вкладних рахунках	37 546	77 582	98 712
Оборот з надходження депозитів (кредитовий оборот)	173 254	154 625	176 542
Оборот з видачі депозитів (дебетовий оборот)	132 445	112 565	128 798
Кількість достроково вилучених депозитів до закінчення дії терміну угоди	8 715	12 112	7 523
Процентні витрати за депозитними вкладками	9 632	14 866	17 132
Залишки за кредитними операціями банку	168 692	175 223	188 972

Завдання 3

Національний Банк України проводить кількісний тендер для рефінансування банків терміном до 14 днів. Загальна сума кредиту, запропонована НБУ - 2800 тис. грн. Мінімальна сума заявки одного банку – 100 тис. грн. Вид забезпечення – враховані банком векселя суб'єктів господарювання.

Для участі в тендері отримані заявки банків:

Таблиця 1

Заявки банків

Показники	Банки				
	1	2	3	4	5
1. Сума заявки банку, тис. грн.	550,0	450,0	750,0	400,0	450,0
2. Термін діяльності банку	2 роки	4 роки	6 років	10 міс.	3 роки
3. Резерв під кредитний ризик, тис. грн.					
3.1. розрахункова сума	120,0	150,0	100,0	55,0	90,0
3.2. фактично сформовано	120,0	150,0	100,0	45,0	75,0
4. Дотримання банком економічних нормативів на останню дату:					
4.1. Мінімального розміру регулятивного капіталу (Н ₁): дотримання (+), недотримання (-)	+	+	+	-	-
4.2. Співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (Н ₃): фактичне значення, %	8,5	9,0	9,2	5,5	8,0
Максимального розміру кредитного ризику на один контрагента (Н ₇): фактичне значення, %	23,0	19,0	24,0	27,5	29,0
5. Балансова вартість векселів, наданих у забезпечення кредиту	970,0	650,0	750,0	320,0	370,0

Довідка: інші вимоги НБУ, пропоновані при рефінансуванні банків, усі банки, що подали заявки, дотримують.

Необхідно: вирішити питання про участь банків у тендері, аргументувавши причини відмовлення. Які суми кредиту одержать банки, допущені до кількісного тендера НБУ?

Завдання 4

Банк розглядає питання про можливість реалізації інвестиційного проекту з початковими інвестиціями в сумі 60000 грн. Очікується, що строк інвестиції становитиме 4 роки, прийнятна ставка доходності – 11 %. Щорічний дохід точно оцінити неможливо. Прогнозні оцінки за трьома варіантами – оптимістичним, нормальним і песимістичним – наведено в таблиці.

Таблиця 1

Варіанти реалізації інвестиційного проекту

Показник	Значення за варіантами розвитку					
	оптимістичним		нормальним		песимістичним	
Імовірність виникнення варіантів	0,2		0,65		0,15	
Грошові потоки за роками	Доходи, грн.	Витрати, грн.	Доходи, грн.	Витрати, грн.	Доходи, грн.	Витрати, грн.
1-й	35000	7000	20000	7000	10000	7000
2-й	35000	5000	25000	5000	15000	5000
3-й	35000	5000	30000	5000	20000	6000
4-й	35000	5000	35000	5000	25000	7000

Розрахувати очікувану чисту теперішню вартість проекту (ENPV). Зробити висновки щодо прийнятності проекту.

Завдання 5

На 01.01.2016 р. сумарні активи банку становили 22 610 тис. грн., у т. ч. кредитний портфель — 5 678 тис. грн. Структура кредитного портфеля банку за ступенем ризику характеризується такими даними:

Таблиця 1

Класифікація кредитів у портфелі банку

Категорія якості кредиту за класифікацією НБУ	Сума, тис. грн.	Структура, %	Коефіцієнт ризику, %	Нарахована сума резерву, тис. грн.
1 категорія	3174,0	55,9	2	63,48
2 категорія	1652,29	29,1	5	82,61
3 категорія	567,8	10,0	20	113,56
4 категорія	130,59	2,3	50	65,29
5 категорія	210,09	3,7	100	210,09
Усього кредитний портфель	5678	100,0		535,04

Як свідчать наведені вище дані, кредитний портфель на 95% (5394,04 тис. грн.) сформовано за рахунок якісних кредитів. Значення загальної кредитної активності для банку» дорівнює 0,25% (= 54678 / 22610).

На підставі вищенаведених даних:

- 1) дайте аналіз кредитного портфеля;
- 2) розробіть заходи для покращення його структури;
- 3) викладіть власне міркування щодо правильності розрахунку загальної кредитної активності.

2.2. Перелік завдань, які включено до складу ККР

Кожна ККР складається з п'яти завдань трьох рівнів складності: двох стереотипних завдань (завдання 1, завдання 2); двох діагностичних завдань (завдання 3, завдання 4); одного евристичного завдання (завдання 5).

В діагностичних та евристичному завданнях контролюються професійні компетентності та відповідні їм уміння, якими володіє студент. В евристичному завданні, крім того контролюється вміння студента грамотно провести аналіз вирішеною завдання, зробити вірні висновки і дати відповідні рекомендації.

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КОМПЛЕКСНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Виконання кожного завдання комплексної контрольної роботи оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань комплексної контрольної роботи наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Розподіл балів за завданнями для комплексних контрольних робіт

Завдання ККР (у кожному варіанті)	Комплексна контрольна робота					Сума балів
	ЗККР1	ЗККР2	ЗККР3	ЗККР4	ЗККР5	
Максимальна кількість балів	10	15	20	25	30	100

ЗККР – завдання для комплексної контрольної роботи.

При цьому, якщо при виконанні будь-якого ЗККР допущена незначні помилки, але вірний хід роботи, то максимальна оцінка за таке ЗККР зменшується на 1-2 бали, при наявності значних помилок, або виконання тільки частини певного ЗККР максимальна оцінка за таке ЗККР зменшується на 5-10 балів. У разі якщо завдання не вирішено, здобувач отримує за нього 0 балів.

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей зрізу залишкових знань здобувачів та іншої академічної документації.

4. РЕЦЕНЗІЯ НА КОМПЛЕКСНУ КОНТРОЛЬНУ РОБОТУ

Навчальна дисципліна «Механізм функціонування сучасних банківських систем» є однією із дисциплін професійної наукової підготовки вільного вибору

здобувачів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Пакет комплексної контрольної роботи розроблений для перевірки і оцінки знань студентів згідно вимог, які ставляться до здобувачів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та включає всі питання робочої програми навчальної дисципліни «Механізм функціонування сучасних банківських систем».

Пакет комплексної контрольної роботи, представлений кафедрою банківської справи Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця відповідає кваліфікаційній характеристиці спеціальності і може використовуватись для комплексної оцінки знань студентів.

Контрольна робота дозволяє перевірити як теоретичні знання студентів так і вміння застосовувати їх при вирішенні практичних ситуацій. Усі варіанти, представлені у роботі, однакові за складністю та потребують для вирішення однакових витрат часу.

В цілому, комплексна контрольна робота відповідає змісту робочої програми з навчальної дисципліни «Механізм функціонування сучасних банківських систем» для студентів 2-го року навчання підготовки докторів філософії спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

5.1. Основна

1. Банківська система України [Текст]: монографія / В. В. Коваленко, О. Г. Коренева, К. Ф. Черкашина та ін. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. – 187 с.

2. Банківська система України: становлення і розвиток в умовах глобалізації економічних процесів [Текст] : монографія / [О. В. Дзюблюк, Б. П. Адамик, Г. Р. Балянт та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Дзюблюка О. В.; Терноп. нац. екон. ун-т. – Тернопіль : Астон, 2012. – 357 с.

3. Забезпечення умов стабільного функціонування банківського сектору України : монографія / О. М. Колодізев, О. В. Бойко, І. О. Губарева та ін. ; за заг. ред. д. е. н., доц. Колодізева О. М. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 312 с.

4. Холодна Ю. Є. Банківська система : навч. посіб. / Ю. Є. Холодна, О. М. Рац. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 316 с.

5. Холодна Ю. Є. Центральний банк і грошово-кредитна політика : конспект лекцій / Ю. Є. Холодна, О. М. Рац. – Х. : ХНЕУ, 2008. – 130 с.

5.2. Додаткова

6. Банківська система [Текст] : підручник / [М. І. Крупка, Є. М. Андрущак, Н. Г. Пайтра та ін. ; за ред. М. І. Крупки] ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. – 554 с.

7. Банківська система України: вектори посткризових трансформацій [Текст] : колект. наук. монографія / [К. В. Ануфрієва, О. І. Барановський, С. І. Брус та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук Н. М. Шелудько ; НАН

України, ДУ "Ін-т економіки та прогнозування НАН України". – К. : Ін-т економіки та прогнозування, 2013. – 171 с.

8. Барановський О. І. Фінансові кризи: передумови, наслідки і шляхи запобігання : монографія / О. І. Барановський. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – 754 с.

9. Васюренко О. В. Банківський нагляд [Текст] : підручник / О. В. Васюренко, О. М. Сидоренко. – К. : Знання, 2011. – 503 с.

10. Болгар Т. М. Проблемні кредити у банківській діяльності в умовах фінансової кризи [Текст] : монографія / Т. М. Болгар ; Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля, Кременчуц. ін-т. – Кременчук : Вид-во Щербатих О. В. [вид.], 2013. – 367 с.

11. Васюренко О. В. Банківські операції : навч. посіб. / Васюренко О. В. – К. : Знання, 2006. – 312 с.

12. Вовчак О. Д. Кредит і банківська справа : підручник / О. Д. Вовчак. – К. : Знання, 2008. – 564 с.

13. Єпіфанов А. О. Операції комерційних банків : навч. посіб. / А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2007. – 523 с.

14. Кузнецова С. А. Банківська система : у схемах і таблицях : навч. посіб. / С. А. Кузнецова, Т. М. Болгар, З. С. Пестовська. – Дніпропетр.-ровськ : Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2012. – 319 с.

15. Левандівський О. Т. Банківські операції : навч. посіб. / О. Т. Левандівський, П. Е. Деметер. – К. : Знання, 2012. – 463 с.

16. Моделі оцінки банківської діяльності для забезпечення стабільності банківської системи : монографія / О. В. Васюренко, О. М. Тридід, В. В. Качук та ін. – К. : УБС НБУ, 2010. – 294 с.

17. Монетарна політика Національного банку України: сучасний стан та перспективи змін : монографія / за заг. ред. Стельмаха В. С. – К. : Центр наукових досліджень НБУ, УБС НБУ, 2009. – 404 с.

18. Орлюк О. П. Банківська система України правові засади організації / Орлюк О. П. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 239 с.

19. Панасенко Г. О. Банк. Ресурси. Капітал : монографія / Г. О. Панасенко. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2012. – 318 с.

20. Розвиток банківської системи України як основа реалізації стратегії економічного зростання : монографія / О. В. Дзюблюк, О. Б. Васильчишин, Б. П. Адамик та ін. ; за ред. О. В. Дзюблюк. – Тернопіль : ТНЕУ, 2010. – 383 с.

21. Савченко Т. Г. Банківська система у формуванні та підтриманні рівноважних станів в економіці [Текст] : монографія / Т. Г. Савченко. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2012. – 368 с.

5.3. Ресурси Інтернет

22. Методика розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні, схвалена постановою Правління НБУ від 02.06.2009 р. № 315, із змінами, внесеними 30.10.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0315500-09>.

23. Офіційний сайт Асоціації українських банків. – Режим доступу : <http://aub.org.ua>.

24. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

25. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.

26. Про банки і банківську діяльність : Закон України № 2121-III від 07.12.2000 р., із змінами, внесеними 04.07.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1087.635.40 &nobreak=1>.

27. Про Національний банк України : Закон України № 679-XIV від 20.05.1999 р., із змінами, внесеними 04.07.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.

28. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Інструкція № 379, затверджена постановою Правління НБУ № 368 від 28.08.2001 р., із змінами, внесеними 15.07.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.